

Takketale

På vores medsøstres vegne vil vi gerne takke for tildelingen af den flotte Mathildepris.

Det er rart at få et skulderklap og en opmuntring fra jer, en søstersolidarisk gestus - når den er bedst. Vi er glade for, at Dansk Kvindesamfund med prisen signalerer, at I fortsat vil deltage i arbejdet med at forbedre forholdene for kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og seksuel chikane. Det understreges også af jeres voldstema.

Vi er klar over at Mathildeprisen forpligter. Vi håber, vi kan leve op til den.

Hvem er så Joan-Søstrene? Joan-Søstrene er en kvindepolitisk forening, hvis formål er at arbejde med samfundsproblemet seksuelle og fysiske overgreb mod kvinder. Gruppen har eksisteret i 24 år og holder til i Dannerhuset. Gruppen består i øjeblikket af 16 medlemmer, der alle arbejder ulønnet. Men faktisk har flere hundrede kvinder gennem årene udgjort gruppen, og lagt et stort arbejde.

Joan-Søstrene i København og Århus er to helt uafhængige grupper - med samme emner. Vi i København arbejder mere politisk og udadvendt.

Vi arbejder altid to søstre sammen, derfor er vi også to her i dag. I rådgivningssituationen er det specielt vigtigt, at vi er to, fordi det er belastende, at være vidnerne til de historier, kvinderne fortæller om de forbrydelser - og svigt de har oplevet. Vi er også to, når vi laver udadvendt arbejde, for Joan-Søstrene er mere end bare enkeltpersoners værk.

Vores arbejde foregår på tre planer, konkret, oplysende og politisk.

Det konkrete arbejde, som er den konstante faktor i vort arbejde er vores kvinde til kvinde rådgivning. Denne rådgivning er fundamentet for vores oplysende og politiske arbejde, da det er her, vi samler vores erfaringer omkring de problemer, som ofre for seksuelle og voldelige overgreb oplever.

Vores rådgivning er anonym - personligt eller telefonisk - og vedrører de psykologiske, sociale og juridiske aspekter af kvindens situation. Vi lytter til kvindens historie, og så giver vi hende tid - en sjælden faktor. Vi kan tillige fortælle hende, hvilke muligheder hun har for videre hjælp. Derudover har vi styrede selvhjælpsgrupper, og kan således tilbyde kvinder deltagelse i henholdsvis en voldtægt - og incestgruppe.

Vores oplysende arbejde består i undervisning af skoleelever, unge på videregående uddannelser, heriblandt medicinstuderende, foreninger, logger snart sagt alle, der ønsker at høre om vores emner og arbejde.

Der er faktisk mange elever - især folkeskoleelever - der henvender sig til os.

Det er vores opfattelse, at der fortsat mangler samlet målrettet undervisningsmateriale om seksuelle og voldelige overgreb. Vi har i de sidste år været i gang med at udarbejde undervisningsmateriale til brug for 8.-10. klasse. Vi har prioriteret arbejdet meget højt.

Politisk beskæftiger vi os med at forbedre retsstillingen og forholdene for kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og seksuel chikane.

Der er jo mange, der mener, vi har ligestilling og ligeværd i Danmark. Det hører vi vel alle. At køn faktisk ikke betyder særlig meget. Det er især sjældent, at vores arbejdsområder henføres direkte til kønsdebatten. Det er sjældent, at der - når der tales kvindepolitik - tales om voldsramte kvinder.

Vi spørger alligevel, om den kønsrelaterede vold ikke er den største grad af diskrimination.

Derfor er vi også så glade for, at Dansk Kvindesamfund ikke hører til den gruppe, der værger sig mod at tale om vold mod kvinder. At I sætter fokus på volden.

Vi arbejder for - at der oprettes koordineret hjælp til ofre for seksualiseret vold, både juridisk, lægelig psykologisk og social.

Det synes gennemgribende forkert, at der i vort velfærdssamfund ikke ydes koordineret hjælp, men at kvinden, der ofte er i krise, er henvist til eget opsøgende initiativ, og at Joan-Søstrene er noget nær det eneste specifikke tilbud til kvinder udsat for seksuel vold.

Det er også forkert at senfølgerne af seksuelle overgreb ikke tages alvorligt.

Kvinden, der har været udsat for incest - møder vi ofte 30 år senere - og vi er de første, der tør tale om incesten. Kvinden, der har levet i et voldeligt parforhold, der trods mange henvendelser til læge og hospital - aldrig er blevet spurgt om volden, taler vi med.

Der er de senere år sket sporadiske ændringer i tilbuddene til kvinder udsat for seksualiseret vold - særligt voldtægt. Det er blevet indført, at voldtægts ofre har retskrav på bistandsadvokat, når de anmelder. Vi ved fra vores rådgivning, at det kun er i ca. halvdelen af de politianmeldte voldtægter, at denne ret er blevet ordentligt formidlet.

Det er også blevet muligt for voldtægts ofre at få tilskud til psykologhjælp fra krisepsykolog-ordningen. Psykologordningen har den begrænsning, at overgrebet skal være sket inden for det sidste halve år, og så skal man selv betale 40 % af regningen, det betyder i praksis, at en del kvinder ikke har mulighed for at tage imod tilbuddet.

Bistandsadvokat og behandlingstilbud med egenbetaling, er enkeltstående initiativer, som kun er kommet et fåtal til gode, og som ikke har haft den fornødne gennemslagskraft.

Og hvor langt er et samfund i ligestillings og ligestillings spørgsmål, når der ikke sendes et signal om, at kønsrelateret vold eksisterer. At der ikke tilbydes kvinder udsat for seksualiseret vold den fornødne professionelle hjælp.

Til sammenligning har der gennem en årrække i vores skandinaviske broderlande (søsterlande!) været organiseret offentlig hjælp til ofre for seksualiseret vold. Steder vi har besøgt. Steder hvor ofret står i centrum. Hjælpen består primært i særlige modtagelsessteder for vold- og voldtægtsofre, hvor der er adgang til såvel psykologisk, lægelig, social og juridisk bistand. I Sverige foretages der endvidere en udbredt forskning på området.

Vi har som sagt forsøgt i mange år at få ændret på den manglende tværfaglige hjælp.

Senest holdt vi i maj 1998 en debataften på Christiansborg, hvor vi lagde op til tværfagligt samarbejde. Vi havde inviteret et bredt sammensat panel, og der var deltagere fra så at sige alle aktører. Debatten var positiv, og der blev udvist gode viljer.

1998 var også året, hvor det endelig så ud til at så ud til, at der ville blive etableret tilbud til volds- og voldtægtsofre. Folketinget vedtog, at der skulle etableres en landsdækkende ordning for kvinder udsat for vold og voldtægt. Derudover blev der i Finansloven bevilliget 20 millioner kroner over fire år til etablering af et center, der både skal sikre en bedre behandling af volds- og voldtægtsofre blandt andet ved at tilbyde psykologhjælp og indsamle viden om området.

Ingen af de politiske initiativer er fulgt op af konkret handling - og nu er der snart gået et år. Det ser ud til, at der er politisk vilje - men det tværfaglige samarbejde er vist svært at etablere. Og vi som troede, at det var kvinden, der skulle i centrum.

Når man arbejder med noget - man føler er så indlysende rigtigt - er det hårdt at sande, at der er mange hurdler, man ikke forestiller sig. At der er strukturer og der er grupperinger.

For eksempel bad vi Sundhedsministeren om at måtte deltage i udformningen af vejledningen, men uden positivt svar. Vi blev også lovet at deltage i høringsrunde, dette skete ikke. Endog på trods af at Sundhedsministeren fra Folketingets talerstol nævnte Joan-Søstrene som et nærmest offentligt behandlingstilbud.

Vi håber naturligvis, at de mange gode viljer, der blev vist i det forgangne år fører til et landsdækkende tilbud for kvinder udsat for seksualiseret vold. Når vi bliver skeptiske, er det fordi - det før har været lige ved og næsten. Betænkningen fra 1987, hvor både Joan-Søstrene og Dansk Kvinde Samfund sad med i udvalg, førte jo ikke til noget.

Derfor er vi også her glade for Mathildeprisen, og at Dansk Kvinde Samfund er med til at løfte opgaven. Det er med til at holde gejsten oppe, at der er andre, der arbejder for de samme mål som os. Det glemmer vi nogle gange, og så bliver det en hård belastning for en lille frivillig organisation.

Når vi taler om seksualiseret vold, tænker vi ikke alene på voldtægt, vi fokuserer også på parforholdsvold og incest. Fra vores rådgivning ved vi kun alt for godt - at der mangler tilbud i offentlig regi på alle områder.

Det er utrolig vigtigt, at tilbuddene gives i offentligt regi. Frivillige rådgivninger er gode til meget, men her er tale om kvinder, der har behov for egentlig professionel hjælp - som samfundet har en pligt til at hjælpe. I den forbindelse er det i øvrigt nærliggende at nævne en ny undersøgelse, gennemført i 15 lande vi kan sammenligne os med, undersøgelsen påviste, at halvdelen af kvinder indlagt på psykiatrisk afdeling havde været udsat for seksuelle overgreb.

Vi mener, det er vigtigt at samfundet anerkender problemerne, der følger af seksualiseret vold, ikke kun på grund af menneskelige og økonomiske argumenter - men også fordi der er nogle grundlæggende holdninger til kvinder, der gennemsyrrer problemstillingen. For eksempel beskyldes kvinder direkte eller indirekte ofte for selv at lægge op til volden eller voldtægten - og ofte påtager kvinderne sig skylden. Det kræver faktisk et fantastisk mod af disse kvinder, at stå frem og fortælle om overgrebet og bede om hjælp.

Når der stadig er sådanne holdninger - og vi møder dem ofte - er det endnu et bevis for at ligestillingsdebatten må fortsætte. Vold mod kvinder er del af denne debat. Vi har faktisk alle et ansvar for næste generation. Holdninger nedarves fra generation til generation. Hvis piger og drenge bliver ved med at opleve, at det er mere acceptabelt at udøve vold mod kvinder end mod andre - ændres intet.

Nu vil vi slutte og endnu engang takke for prisen. Som afslutning vil jeg bemærke, at Joan-Søstrenes mål er at overflødiggøre os selv, at vores opgave ikke hører hjemme i blandt de frivillige.

Tak til jer alle sammen, må I også bibeholde jeres gejst og fortsætte kønsdebatten - for der altså stadig masser af gøre.